

UCHWAŁA Nr XXXVII/353/14
RADY POWIATU ŻUROMIŃSKIEGO
z dnia 12 września 2014r.

w sprawie przyjęcia Programu Aktywności Lokalnej na lata 2014-2020

Na podstawie art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r., poz. 595 z późn. zm.) oraz art. 112 ust. 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Program Aktywności Lokalnej na lata 2014-2020 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY**

Jerzy Rzymowski

Załącznik
do Uchwały Nr XXXVII/353/14
Rady Powiatu Żuromińskiego
z dnia 12 września 2014r.

Program Aktywności Lokalnej na lata 2014-2020

SPIS TREŚCI

I. PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ JAKO METODA BUDOWANIA KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	3
II. PODSTAWA PRAWNA.....	4
III. CELE PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ.....	5
VI. KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	5
V. ZAŁOŻENIA PROGRAMU:	5
VI. MIEJSCE I ZAKRES PROGRAMU	5
VII. CZAS REALIZACJI	6
VIII. ODBIORCY PROGRAMU:	6
IX. METODY PRACY WYKORZYSTYWANE DO REALIZACJI PROGRAMU	6
X. REALIZATORZY.....	8
XI. PRZEWIDZIANE EFEKTY.....	8
XII. FINANSOWANIE PROGRAMU	9
XIII. MONITORING I EWALUACJA	9

I. Program Aktywności Lokalnej jako metoda budowania kapitału społecznego

Pojęcie „społeczność lokalna”, choć bardzo często współcześnie przywoływane, nie ma jednoznacznej definicji. Mimo to, lokalne działania dotyczące rozwiązania wielu dokuczliwych kwestii życia codziennego promuje się jako bardziej skuteczne, bo ich lokalni twórcy i realizatorzy lepiej znają rzeczywiste uwarunkowania i przejawy problemów.

Działaniem lokalnym określimy zarówno wysiłki mieszkańców niewielkiego osiedla mieszkaniowego zmierzające do stworzenia placu zabaw dla dzieci, jak i np. uchwalony przez radę gminy projekt oddania do dyspozycji młodzieży większej liczby obiektów sportowych. Tak więc pojęcie „społeczność lokalna” jest bardzo pojemne i może być używane równie dobrze w odniesieniu do małego osiedla mieszkaniowego, jak i gminy, a nawet dużego miasta. Wszystkie działania podejmowane w ramach Programu Aktywności Lokalnej realizowane są przy zaangażowaniu i współpracy mieszkańców, organizacji, instytucji, firm i służą aktywizacji, edukacji i rozwojowi środowiska lokalnego.

Działania zakładają kompleksowe wspieranie i reintegrację rodziny. Ważne jest uświadamianie środowiska lokalnego o różnorodnych problemach mających wpływ na cały organizm społeczny. Priorytetem jest inicjowanie środowiska lokalnego, którego mieszkańcy z różnych przyczyn stali się bierni i pogodzili się z otaczającą ich rzeczywistością.

Rozwiązanie problemów społecznych wymaga dokładnej diagnozy społeczno-ekonomicznej oraz współpracy pomiędzy trzecim sektorem, administracją publiczną i prywatnymi przedsiębiorstwami. Także konsultacje społeczne mają wpływ na jakość, a co za tym idzie interdyscyplinarność podejścia do tworzenia programów i projektów ograniczających wykluczenie i marginalizację. Niezbędne jest budowanie środowiska lokalnego czy też partnerstwa, które są oparte na zaufaniu, solidarności i wzajemności. Program Aktywności Lokalnej zmierza do podniesienia poziomu funkcjonowania społecznego osób i środowisk dysfunkcyjnych, w tym rodzinnych i sąsiedzkich.

W ujęciu metodycznym organizowanie społeczności lokalnej obejmuje następujące etapy:

1. Diagnoza środowiskowa

Zebrać informacje o społeczności lokalnej. Zbieranie informacji o zasobach, ludziach, potencjale oraz problemach występujących na danym terenie. Tworzenie mapy zasobów i potrzeb, która uwzględnia zarówno zasoby w działaniu (infrastruktura, zasoby naturalne, środki finansowe), jak również zasoby – możliwości (w tym historia grupy/społeczności, dzięki której powstały szczególnego rodzaju więzi między jej członkami, różnego rodzaju wydarzenia bieżące, które łączą lub dzielą daną społeczność). Obok zasobów ważne jest pokazanie potrzeb danej społeczności terytorialnej oraz społeczności (grup) kategoryalnych.

2. Wybór podmiotu działania i rozpoznanie jego problemów oraz potencjału

Mapa zasobów i potrzeb pozwala na stworzenie profilu środowiska oraz wyodrębnienie podmiotów, które będą włączone w proces zmian. Organizator społeczności lokalnej powinien dokonać wyboru, do którego z podmiotów będzie kierował swoje działania i przystąpić do rozpoznania potrzeb, problemów oraz potencjału, czyli sił i możliwości wybranego podmiotu. Wiąże się to z uporządkowaniem zebranych dotychczas informacji na temat wybranego problemu.

3. Poznanie ludzi/pozyskiwanie sojuszników

Na tym etapie organizator społeczności lokalnej nawiązuje indywidualne kontakty z poszczególnymi mieszkańcami oraz grupami, instytucjami/ organizacjami. Buduje relacje oparte na zasadzie partnerstwa i szacunku dla każdej osoby. Rozpoznaje osoby, instytucje/organizacje, które są gotowe włączyć się w przyszłe działania, identyfikuje potencjalnych liderów. Na tym etapie buduje się szeroką sieć współpracy na rzecz zmiany.

Sieć ta będzie bardziej interpersonalna w małych społecznościach lokalnych i bardziej instytucjonalna w większych społecznościach.

4. Tworzenie planu i struktury działania grupy

Przygotowanie planu działania wiąże się z pytaniami – co, kiedy, jak będzie zrobione, kto będzie odpowiadał za poszczególne zadania, kto odpowiada za całość przedsięwzięcia, jakie zasoby (również finansowe) będą potrzebne itd. Plan powinien obejmować długofalową wizję zmiany w całej społeczności.

5. Realizacja zaplanowanych działań

Lokalni liderzy dbają o przebieg działania, są motorem zmian. Istotnym elementem realizacji planu jest wspólne świętowanie sukcesu, np. podczas wydarzeń lokalnych (pikniki, festyny), na których można pokazać wszystkim mieszkańcom, co udało się osiągnąć. Należy zadbać o sprawną komunikację społeczną i tworzyć informacje na temat podejmowanych działań. W tym celu należy dystrybuować te informacje poprzez lokalne kanały informacyjne, np. gazetki, tablice ogłoszeń, strony www.

6. Monitorowanie i ocena efektywności podejmowanych działań

Monitoring wiąże się z systematycznym zbieraniem i analizowaniem informacji. Na tym etapie weryfikuje się, jaka jest zgodność sytuacji z założeniami planu, w jakim tempie udaje się osiągnąć zmiany, czego dotyczą i jak zmienia się społeczność.

II. Podstawa prawna

Przyjęte w Programie Aktywności Lokalnej koncepcje są zgodne z założeniami zawartymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Żuromińskiego. Są one także zgodne z założeniami nadrzędnych dokumentów, które kreują politykę społeczną Unii Europejskiej i politykę społeczną na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, tj.:

- 1/ Strategią Lizbońską,
- 2/ Narodową Strategią Spójności na lata 2014 – 2020,
- 3/ Strategią Rozwoju Kraju 2007 – 2015,
- 4/ Programem Operacyjnym Kapitał Ludzki na lata 2007 - 2013,
- 5/ Szczegółowym Opiszem Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,
- 6/ Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020,
- 7/ Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach POKL i POWER,
- 8/ Zasadami finansowania POKL i POWER.

III. Cele Programu Aktywności Lokalnej

Do celów realizacji programów aktywności lokalnej należy m.in.:

- podniesienie poziomu aktywności mieszkańców oraz instytucji lokalnych na rzecz samodzielnego rozwiązywania ważnych problemów społecznych, w szczególności problemów dotyczących osoby korzystające ze wsparcia pomocy społecznej,
- zapobieganie marginalizacji osób i rodzin poprzez wyrównywanie szans dla grup marginalizowanych, m.in. osób niepełnosprawnych, długotrwale bezrobotnych, młodzieży,
- podejmowanie inicjatyw na rzecz podniesienia jakości życia społeczności lokalnej,
- prowadzenie działań aktywizacyjnych i integracyjnych adresowanych do osób należących do określonej grupy zawodowej lub społecznej,
- realizowanie środowiskowej pracy socjalnej mającej na celu pomoc osobom i rodzinom w środowisku we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych,
- edukacja społeczna i obywatelska, w tym organizowanie spotkań, konsultacji, działań edukacyjnych i debat społecznych dla mieszkańców,
- organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach, w szczególności o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym, turystycznym.

IV. Kierunki działań

W ramach Programu Aktywizacji Lokalnej podejmowane mogą być następujące działania:

1. organizowanie treningów kompetencji, umiejętności społecznych i zawodowych,
2. poradnictwo i wsparcie psychologiczne, terapeutyczne (indywidualne, grupowe),
3. umożliwienie dostępu do informacji i konsultacji (w tym porady prawne),
4. kursy i szkolenia zawodowe,
5. zajęcia edukacyjne, kulturalne, rozrywkowe,
6. inicjowanie i funkcjonowanie grup samopomocowych,
7. profilaktyka i promocja zdrowia,
8. spotkania, debaty społeczne,
9. współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i lokalną społecznością,
10. wspieranie rozwoju wolontariatu
11. badanie potrzeb i problemów mieszkańców
12. inne, wynikające z aktualnych potrzeb i zgodne z celami programu.

V. Założenia Programu:

1. Aktywizowanie społeczności lokalnej
2. Otwartość społeczeństwa i instytucji na potrzeby środowiska lokalnego
3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
4. Współdziałanie instytucji, organizacji pozarządowych i służb,
5. Podejmowanie działań wielokierunkowych.

VI. Miejsce i zakres programu

Obszar powiatu żuromińskiego

VII. Czas realizacji

Rok 2014

VIII. Odbiorcy Programu

Program Aktywności Lokalnej kładzie nacisk na aspekt samopomocy, którego idea polega na wyzwoleniu i wykorzystywaniu wewnętrznych zasobów oraz kompetencji osób, grup oraz społeczności lokalnych, siły zewnętrzne (władze samorządowe) natomiast winny wspierać i wzmacniać ten potencjał oraz tworzyć warunki sprzyjające jego rozwojowi.

1. Program Aktywności Lokalnej skierowany jest do mieszkańców powiatu żuromińskiego, w tym:
 - a. Członków danej społeczności,
 - b. Osób z konkretnego środowiska,
 - c. Grup społecznych,
 - d. Osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia – czyli różnych grup społecznych, w świetle zdiagnozowanych potrzeb.

Działaniami w ramach Programu Aktywności Lokalnej będą obejmowane w szczególności osoby i środowiska wykluczone lub zagrożone wykluczeniem społecznym, m.in.: klienci pomocy społecznej, niepełnosprawni, osoby opuszczające placówki opiekuńczo – wychowawcze, osoby opuszczające rodziny zastępcze, osoby dotknięte przemocą w rodzinie, osoby długotrwale bezrobotne.

IX. Metody pracy wykorzystywane do realizacji programu

W Programie Aktywności Lokalnej realizowane są także instrumenty aktywnej integracji – tj. instrumenty z zakresu aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej, których katalog zawarty jest w zasadach przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych ośrodków pomocy społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013. W PAL podejmuje się także działania o charakterze środowiskowym obejmujące między innymi: badania, opracowania, analizy, edukację społeczną i obywatelską, spotkania i konsultacje, debaty, organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym.

W ramach programu przewiduje się zastosowanie:

- 1) **środowiskowej pracy socjalnej**, która jest działaniem realizowanym przez pracownika socjalnego lub inną osobę, mającym na celu pomoc osobom i rodzinom w środowisku we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi,
- 2) **instrumentów aktywnej integracji**, będących zespołem instrumentów o charakterze aktywizacyjnym, mających doprowadzić do przywrócenia osób wykluczonych na rynek pracy oraz do ich integracji ze społeczeństwem, poprzez przywrócenie

im zdolności lub możliwości zatrudnienia, uzyskanie wsparcia dochodowego oraz wyeliminowanie przeszkód napotykaných przez osoby i rodziny w procesie dostępu do praw i usług społecznych, a przez to wspierających ich powrót do zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

Instrumenty aktywnej integracji podzielone są na cztery grupy:

- instrumenty aktywizacji zawodowej: uczestnictwo w zajęciach Centrum Integracji Społecznej; uczestnictwo w zajęciach Klubu Integracji Społecznej; uczestnictwo w zajęciach reintegracji zawodowej u pracodawcy lub podmiotu niebędącego pracodawcą; dofinansowanie usamodzielnienia ekonomicznego lub zmiany miejsca zamieszkania; usługi wspierające aktywizację zawodową (w tym sfinansowanie zatrudnienia trenera pracy, doradcy zawodowego),

- instrumenty aktywizacji edukacyjnej: skierowanie i sfinansowanie zajęć szkolnych związanych z uzupełnieniem wykształcenia ogólnego na poziomie podstawowym, gimnazjalnym lub ponadgimnazjalnym; skierowanie i sfinansowanie zajęć w ramach kształcenia ustawicznego mających na celu uzyskanie zawodu lub przygotowania zawodowego; skierowanie i sfinansowanie zajęć w ramach podnoszenia kluczowych kompetencji o charakterze zawodowym lub zdobywania nowych kompetencji i umiejętności zawodowych, umożliwiających aktywizację zawodową; organizacja i sfinansowanie usług wspierających aktywizację edukacyjną (np. brokera edukacyjnego),

- instrumenty aktywizacji zdrowotnej: skierowanie i sfinansowanie badań profilaktycznych lub specjalistycznych w związku z możliwością podjęcia zatrudnienia; skierowanie i sfinansowanie terapii psychologicznej, rodzinnej lub psychospołecznej dla rodzin lub osób; skierowanie i sfinansowanie programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie; skierowanie i sfinansowanie programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego (w przypadku osób uzależnionych od alkoholu); skierowanie i sfinansowanie programu terapeutycznego w zakładzie opieki zdrowotnej (dla osób uzależnionych od narkotyków lub innych środków odurzających); sfinansowanie części kosztów turnusów rehabilitacyjnych, zespołu ćwiczeń fizycznych usprawniających psychoruchowo lub zajęć rehabilitacyjnych,

- instrumenty aktywizacji społecznej: organizowanie i finansowanie uczestnictwa w ośrodkach dziennego wsparcia, świetlicach i klubach; koszty vouchera (talonu) na samodzielny zakup usług społecznych dokonywanego przez osobę, będącą stroną kontraktu socjalnego; organizowanie i finansowanie usług wspierających osoby niepełnosprawne, w tym tłumacza osoby głuchoniemej, przewodnika osoby niewidomej, asystenta osoby niepełnosprawnej, asystenta personalnego lub osobistego osoby niepełnosprawnej; organizowanie i finansowanie usług wspierających animację lokalną, w tym np. animator lokalny, lider klubu integracji społecznej, streetworker; organizowanie i finansowanie usług wsparcia i aktywizacji rodzin marginalizowanych, w tym np. asystent rodzinny; pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze; organizacja i koszty wolontariatu; organizowanie i finansowanie uczestnictwa w grupach i klubach samopomocowych, w tym kosztów osoby prowadzącej klub lub grupę; organizacja

i finansowanie treningów kompetencji umiejętności społecznych, w tym kosztów osoby prowadzącej klub lub grupę; organizacja i finansowanie poradnictwa specjalistycznego, interwencji kryzysowej; organizacja i finansowanie poradnictwa i wsparcia indywidualnego i grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności zawodowych, umożliwiających powrót do życia społecznego,

- 3) działań o charakterze środowiskowym,** stanowiących inicjatywy integracyjne obejmujące:
- przygotowanie i realizację programu aktywności lokalnej np. spotkania z grupami docelowymi, wydanie publikacji; edukację społeczną i obywatelską, w tym organizowanie spotkań, konsultacji, działań edukacyjnych i debat społecznych dla mieszkańców; organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach w szczególności o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym czy turystycznym,
- 4) innych działań o charakterze integracyjnym,** oznaczających inne instrumenty i działania wynikające np. z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, o przeciwdziałaniu narkomanii, rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

X. Realizatorzy

Realizatorem zadań Programu Aktywności Lokalnej są:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żurominie
2. Starostwo Powiatowe w Żurominie
3. Komenda Powiatowa Policji w Żurominie
4. Placówki służby zdrowia z terenu Powiatu Żuromińskiego
5. Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Żurominie
6. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Żurominie
7. Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Żuromińskiego
8. Komenda Powiatowa Straży Pożarnej w Żurominie
9. Urzędy gmin z terenu Powiatu Żuromińskiego
10. Szkoły podstawowe, gimnazja oraz szkoły ponadgimnazjalne z terenu Powiatu Żuromińskiego
11. Dom Pomocy Społecznej w Bądzynie
12. Media lokalne
13. Organizacje pozarządowe
14. Miejskie i gminne ośrodki kultury z terenu Powiatu Żuromińskiego

XI. Przewidziane efekty

Do zakładanych korzyści i Programu Aktywności Lokalnej należą:

- integracja społeczności lokalnej i grup społecznych oraz zwiększenie ich aktywności,
- skuteczniejsze i efektywniejsze wykorzystanie istniejących zasobów,
- wzrost zaangażowania organizacji lokalnych w zakresie podejmowania działań środowiskowych,
- wzrost poczucia przynależności do danej społeczności i odpowiedzialności mieszkańców za procesy w niej zachodzące,
- poprawa funkcjonowania osób wykluczonych społecznie,
- wzajemne poznawanie się różnych instytucji oraz wymiana doświadczeń między nimi, przenoszenie doświadczeń i wiedzy,
- dostęp do metod działania innych instytucji, do dodatkowej wiedzy i umiejętności, co umożliwia generowanie większej liczby pomysłów,
- wzmocnienie własnej skuteczności poprzez wspólne działanie.

XII. Finansowanie programu

- Środki pochodzące z funduszy strukturalnych (m.in.: z Europejskiego Funduszu Społecznego) wskazane w Programie Aktywności Lokalnej działania, które będą realizowane w kontekście wykorzystania funduszy z Unii Europejskiej w latach 2014–2020 w tym: w ramach projektów systemowych Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007 – 2013 przewidzianych dla powiatowych centrów pomocy rodzinie, w obszarze Priorytetu VII Promocja integracji społecznej, działania 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji, poddziałania 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie i programu POWER na lata 2014-2020 stanowią podstawę do konstruowania montażu finansowego oraz przygotowania aplikacji o wsparcie finansowe wskazanych projektów ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) w ramach projektów systemowych.
- Środki własne budżetu samorządu terytorialnego
- Dotacje
- Inne źródła prywatne
- Inne źródła zewnętrzne

XIII. Monitoring i ewaluacja

Monitoring i ewaluacja prowadzone będą na bieżąco przez realizatorów programu. Celem będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, które pozwolą zmierzyć poziom osiągniętego postępu w projekcie i porównania go z założonych planem a także pozwolą wskazać na ewentualną potrzebę podjęcia działań korygujących.

Niniejszy dokument został przygotowany przez:
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żurominie

PRZEWODNICZĄCY
RADY
Jerzy Rzymowski